

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעה.

עין משפט נר מצוה

(א) לעיל מה. (ב) ש"ס. (ג) רש"ל
ליכא למימר דפרעיה,
א רש"ל מוסף הני בתחלה
אדם משטת וכו' ואח"כ
הנעיל דל"ל כמנו. (ד) ויעין
מוס' פסהדרין ט: ד"ה ק"ן,
(ה) ונעיל קאה. ורש"ל (ו) לעיל
מב. קנ"ג. (ז) רש"ל מ"ג,
(ח) רש"ל טו. רש"ל י. רש"ל,
(ט) רש"ל. וגי' רש"ל לן בלאו
אדכורי מדבר גלה אמתה,
(י) רש"ל ט. ז"ל ומוון,
(יא) רש"ל לכו סה"ד אח"כ
מה"ד שטענא דאורייתא
הקאה ה"ד יעקב.

הגהות הב"ח

(א) גבי' א' אן קרין לומר
אדם עדי אדם משטת וכו'
בשעת מיתה נרץ שיאמר
מחזי א' א' לומר כמנו
במר דעתי: (ב) שם ע"י
עדים גובה: (ג) רש"ל:
ד"ה מ"ע דלמא אדכורי:
(ד) תוס' ד"ה וכו' וכו'
ומאחר וכו' בשמחלק כל
נכסיו: (ה) ה"ה הא דמקום
וא"ת כיון דנקט האב
שטרא מקום מה צריכים
לממר: (ו) בא"ד א' לא
הוא שכיב מרע: (ז) ה"ה
לא דלא וכו' ומי למא
שיאמר אמרו גלה להשגיב:
(ח) בא"ד ומקום אן ה"ה
מי ה"ה דפרע גלה אמת:
(ט) ד"ה חור כ' משום שהא
נאמן כ"ל ומינת היה נאמן:
(י) בא"ד מועיל דעולם
יאמר טעמי כ' לא היה
מקמי ליה ויש מפרישים:

מוסף רש"י

אדם עשוי שלא להשביע
את עצמו. אדם שלא עשה
לנפשו חסד מצי משתעבד
למחרת משני הרע, שלא
ליתחם שבע ממנו וסודרו
לכאן חסד מצי משתעבד
גובה לא מן הירושין. וכל
דשעבודא לאו דאורייתא, וכל
שכן מן הקלותא, אכל מנה
בשטר הוא עממי שיעבד,
דכתיב ליה כל נכסיו דלית
לי אחזקין לטעמא דקן
לדורו (ד' ע"ג) טעמא דמס' **משפטי**
לאו דאורייתא, ומינה לא
קיל הכי אלא כדמס' **המנה**
היה הלכתא גובה מן
הירושין וכו' וכל הקלותא
(ד' ע"ג ט"ז). המלוה את
הבכרי בשטר. דהס' ע"כ
לאחריות נכתב, ואפילו ע"כ
ככתב ק"ל לאחריות טעמ'
ספר הוא ובמי שכתב דמי,
(ד' ע"ג ט"ז). גובה מנכסים
משועבדים. מקלותא,
ובגון שלא שנקו ליה לנה
בני חורין לגבות המלוה
המס' (ט"ז) אס אן לנה
נכסים בני חורין גובה מנה
מן הקלותא, דלמא בשנים
אחוזין (ד' ע"ג ט"ז) אפילו ע"כ
שלא נכתב בשטר טעמ' ספר
הוא ובמי שכתב בו דמי,
דלא עדי אינש וכו' בכדי ולקח
מכיון המלוה שוכחו בשטר
אחריות, אלא שכתב הסופר
וטעמ' וחסמ שטר קאה אית
ליה וקלותא הוא דאספקא
אנפשיה. שנקמו קרקע מן
הלוה ולא הניחו לו בני חורין
כדי לגבות מהן מנה את
חובו (ד' ע"ג ט"ז). על ידי
עדים. לומר בלא שטר,
גובין מנכסים בני חורין.
ועון שמודה שלא פרע, דהא
ק"ל המלוה חבירו בעדים
אין נרץ לפרע בעדים, אלא
ממשועבדים לא יגבה. עדים
בלא שטר לית להו קאה ולא
אמרינן לקותא אפסידו
אנפשיה (ד' ע"ג ט"ז).

הכא נמי. גבי הקדש איכא למימר לכך נתכוין ולאמאי קאמר רב הונא
נאמן ונותנין לו המנה: כי קאמר רב הונא **דנקוט שטרא.** הוהא מלוה
וזה הודה לו: ופרכינן **מלל דרב ושמואל מייבי דנלא נקוט.** והלכך
אין נותנין לו כי לא אמר תנו אי הכי כי אמר תנו אמאי נותנין מלוה
על פה היא כו' ואי (א) (לאו) משום טעמא
דמלוה לקיים דברי המת לא היה להם
לימן בשביל דברי אביהם עד לאחר
מותו: **אלא אמר רב נחמן.** בין זה
שאמר שכי"מ מנה לפלוני בידי והוא בא
ליפרע מן ההקדש ובין זה הבא ליפרע
מבניו כולו שטרי נקיטי דמסקי ביה
בזאי שכיב מרע מנה ולא קשיא: **הא.**
דהקדש במקיים דאיכא הנפק: **אמר**
טו קיימיה לטעריה. ולא נרץ מלוה
לקיימיה: **לא אמר טו.** מיישינן דלמא
משום שלא להשביע את בניו אמר הכי
ולא גבי עד דמקיימי לטעריה: **דינין**
דפסקא אהוון. שגמר דבריו וזוים
לפרוע: **מ"ט.** (א) (דלא) דלמא אדכורי
מידבר והלכך לא רצה לומר עדיין
תנו: **שכיב מרע שפודה.** בעל חובו
טוען לו מנה לי צריך ואמר לו הן
דכה"ג אמרינן בסנהדרין **בפ' זה בורר**
מני איל משטה אני כן: לרבי שיאמר אתם עדי ואי לא
כסובו. דאמר'י בחוקת הבתים (לעיל מ.)
הודאה בפני שנים נרץ שיאמר כסובו:
ודצני שכי"מ כחבזין וכמסורין. וא"כ
לומר כסובו: **מתנאי' המלוה את חבירו**
בשטר. אפי' אין כסובו בו אחריות הא'
פסקינן הלכתא בשנים אחוזין (ב"מ טו):
לדאחריות טעות סופר הוא וכמי שכתבו
בו אחריות דמי: **משועבדים.** מוכרין:
הוינא

הכא נמי אדם עשוי שלא להשביע את
עצמו כי קאמר רב הונא התם דנקוט שטרא
מכלל דרב ושמואל דלא נקוט שטרא אמר
תנו ונותנין מלוה על פה הוה (ב) ורב ושמואל
דאמר תרווייהו מלוה על פה אינו גובה לא
מן הירושין ולא מן הלקוחות אלא אמר רב
נחמן אידי ואידי דנקוט שטרא ולא קשיא
הא דמקויים הא דלא מקויים אמר תנו
קיימיה לשטריה לא אמר תנו לא קיימיה
לשטריה אמר רבה שכיב מרע שאמר מנה
לפלוגי בידי ואמרו יתומין פרענו נאמנין
תנו מנה לפלוגי ואמרו יתומין פרענו אין
נאמנין כלפי לייא איפכא מסתברא אמר
תנו מנה כיון דפסקא אבוהון למילתא איכא
למימר דפרעיה: **מנה לפלוגי בידי כיון דלא**
פסק אבוהון למילתא איכא למימר דלא
פרעיה אלא אי איתמר הכי איתמר דשכיב
מרע שאמר מנה לפלוגי בידי ואמרו יתומין
אדכורי מידבר תנו מנה לפלוגי ואמרו
יתומין חזר ואמר אבא פרעתי אין נאמנין
דאם איתא דפרעיה לא הוה אמר תנו בעי
רבא שכיב מרע שהודה מהו צריך לומר
אתם עדי או אין צריך לומר אתם עדי (ב)
צריך שיאמר כתובו או אין צריך לומר
כתובו אדם משטת בשעת מיתה או אין אדם
הדר פשטת (ג) אין אדם משטת בשעת
מיתה (ד) ודברי שב"מ בכתובין וכמסורין דמו: **מתנאי'** המלוה את חבירו
בשטר גובה מנכסים משועבדים על ידי עדים (ט) גובין מנכסים בני חורין
הוציא

ורב ושמואל דאמרי תרווייהו מלוה וכו'. וא"ת והא דברי שכיב
מרע כחבזין וכמסורין דמו (א) מאחר דאם כתבו ונתנו היו
נותנים השתא אמאי אין נותנים כמחלק כל נכסיו וי"ל לא דמי דהיכא
דנותן מטעם מתנה בזדאי תקנו שיהיו כחבזין וכמסורין שמה תטרף
דעתו עליו אזל מלוה להן ליתן מכח
מלוה ולא מטעם אחר אין לו אלא
מכח מלוה כאשר בתחלה והלכך אין
נותנין: **הא דמקויים.** וא"ת (ב) הא
דנקט שטרא מקויים לריבין למימר
דנאמן ועוד מה לנו לריבין לנאמנות
ממילא גבי ע"י שטר שצידו ועוד למה
לי הקדש ועוד מאי איריא שכי"מ דאין
אדם חוטא ולא לו דמפרש בפ' שם
היתומים (ערכין דף כג. ושם) אפי' בריא
נמי וי"ל דכולאו איצטרך לגבות בלא
שעוה דאי לא היה אלא שטרא הוה
צעי שעוה כדמנן (פמדות דף טז.)
הבא ליפרע מנכסים משועבדים לא
יפרע אלא בשעוה ואפילו הקדש
אי לא (א) שכי"מ ואי לא נאמנותו הוה
צעי' שעוה דמה לי משמעד לגבוה
מה לי משמעד להדיט והכי מפרש
בהדיא בפ' שבעת ידיינים (שעוה
דף טז.) על הא דקתני (ברייתא) אכל
בשעוה לקטן ולהקדש ליפרע מנכסי
הקדש (ופריך) תנינא (כו') מנכסים
משועבדים כו' קד"ח הג"מ הדיט אכל
הקדש לא מיישינן לקטניא קמ"ל ופריך
והא א"ר הונא שכי"מ כו' ומשני דוקא
שכי"מ דאין אדם חוטא ולא לו ומכאן
חורין אפילו הן יצוירית במתנה מאי
בהיא דמנכסים משועבדים לא יפרע
אלא בשעוה הוה ודאי ה"ה מתנה
דשעוה כשצאין ליפרע ממנו דפשיטא
ליה נמי הכא דמה לי משמעדי לגבוה
מה לי משמעדי להדיט אלמא להדיט

קבא א מיי' פ"ו מהל'
ערכין ה"ל יט סמג
עשין קאה טוש"ע ח"מ סי'
רנה סעיף ג':
קבא ב ג מיי' פ"י מהל'
זכיה ומתנה ה"ל י
ועי' בהשגות ובמ"מ סמג
עשין פב טוש"ע ח"מ סי'
רנה סעיף ד':
קבא ד ה מיי' שם ה"ל ח
ט טוש"ע פ"ח סעיף
ה':
קבא ד מיי' שם פ"ח הלכה
ד סמג שם טוש"ע
ח"מ סימנן פ"ח סעיף ג':
קבא ד מיי' שם ה"ל ג סמג
שם טוש"ע ח"מ סי'
רנה סעיף ה':
קבא ח מיי' פ"ח מהל'
מלוה וכה ה"ל ד
סמג עשין ז' טוש"ע ח"מ
סי' לעיל פ"ח וסי' ק"ח
סעיף ה':
קבא ט מיי' שם ומגן שם
טוש"ע ח"מ סי' לט
סעי' ה':

רבינו גרשום

קאמר (באדם) שלא
להשביע את בניו שלא
יאמרו בני אדם כמה ממון
מניח להם ונותנין בו עין:
הכא נמי שכיב מרע
שהקדיש נכסיו ואמר מנה
לפלוגי בידי כיון דלא
אמר תנו לו איכא למימר
אינו חייב לו ואלא להכי
קאמר הכי דאדם עשוי שלא
להשביע את עצמו שאם
יקום מחלויו שלא יאמרו
עליו בני אדם מול גורל של
עושרו לילפוגי שקובין
ממון כל כך ואמאי אמר
רב הונא נאמן: כי קאמר.
דנאמן כגון דנקוט הא' בעל
המנה שטר חוב על אותו
למילתי' דאמר תנו איכא
למימר דפרעיה וקיימיה
צואת אביהון: מאי טעמא.
נאמן כיון דלא אמר תנו
משום דלא אדכר בדייקא
דחייב ובהר הכי אדכר
דפרע ליה: (ג) וצריך למימר
שכיב מרע שמודה ליה
לעדים אתם עדי או כתבו
לו [כמון] בבריא איצטרך
לומר כן ואי לא אמר
כך (בבב"א) יכול לומר
משטה אני כן ה"ו אם לא
אמר שכיב מרע אתם עדי
מצי יתמי למימר משטה
היה בו משחק היה בישעת
מיתה ואי לא מצי למימרי:

(א) ז"ל ולא קשה חסג גבי
הקדש נקוט בעל המנה שטר
מקיים אכל רב ושמואל מייבי
דנקוט שטרא ולא מקויים
וכו': (ג) ז"ל צריך שכי"מ
שהוה למומר לגדים אתם
עדי וכו':

הוציא

ככה"ג צעי שעוה: **הא דלא מקויים.** וא"ת כי היכי דאי לא מקויים (א) [אמרינן] שהוא מווייף והאז אמר שלא להשביע את בניו
צהא נמי לימא (א) שלא להשביע את בניו ופרוע הוא ומדברי האז אין ראייה ואין לומר דא"כ היו נותנים על ידי שעוה אס' הוא
מקויים שא"כ אלא לישבע שלא נפרע וזה יכול הוא לעשות ולא שייך לומר אין נותנים אכל בלא מקויים דצעי קיום (ב) [קודם שיפרגן]
שייך לומר אין נותנים דהא גבי הקדש אמרו נאמן במקויים ולא טענינן ליה פרוע ויצטרך שעוה אלא נאמן בלא שעוה כדמוכח
היא דשעוה (דף טז.) שהבאתי לעיל אלא נראה לרבי דהיכא דנקט הוהא מלוה שטרא (א) ומקיים אין הלוה רגיל לעולם לומר שלא
להשביע שחייב לו מנה כמו שכתב בשטר היכא דפרעיה שלא יהא סבוים העולם שלא פרעו: **א"ר א' איתמר בו'.** לא צעי
למימר אלא איפכא איתמר דיע גמרא שאמר על מנה לפלוגי בידי דנאמנים: **חז"ר ואמר לנו אבא פרעתי נאמנים דבב"א אדכורי**
מודבר. היינו פרעתי קודם לכן (ב) [בדקאמר דלמא] אדכורי מדכר [היינו] בזאתה שעה כדמוכח בסמוך [דקאמר] אי איתא דפרעיה כו'
והכא נאמנים משום שהוא (א) היה נאמן לומר פרעתי קודם לכן מנו דנאמן לומר פרעתי אחרי כן כדמנן מנה לי צריך א"ל הן למחר
אין תנאו לי נתמיו נך פטור אלא דמשביעין אותו שעוה היסת מדרבנן ואף הם יכולים לומר פרענו אחרי כן והא דלמר אין נאמנים
כיון דלא פסקא למילתיה היינו דטפי מסתבר לומר שם אין נאמנין מתנו מנה לפלוגי ואומר רבי הא דאמר סוף פ"ק דגיטין (דף יד.)
הנהו גנאי דעבוד חושבנא צדידי הדדי כו' לסוף לא פש גביה ולא מידי ומסיק דהאי דאקני למריה ארעא וזוי דפשו גביה קנין בטעות
הוא וחזור ומפרש ר"מ ורבינו חננאל שהיו הן מודים שטעו תחלה בשבזון שאס לא כן לא היה נאמן שא"כ אין לך קנין מועיל
(א) לעולם שיאמר טעמי וגם יאמר היאך טעה הא לא הוכחה היא דודאי הוא יכול להיות נאמן כדמה מקומות מנו דהוה מני למימר
פרעתי אחרי כן כדאשכחן הכא אלא נראה דלא מיעביא שנאמן לומר שטעה כשאמר מנה לפלוגי בידי אלא הוא נאמן לומר פרעתי
כבר מנו דמני למימר פרעתי אחרי כן וכו"מ יכול הוא להיות דהתם נרץ שיהו מודים שטעה אחרי כן משום דקנין חשוב כמנו
דהכא דאי פרעיה לא הוה אמר תנו ומה לי לשקר במקום עדים הוא ה"ו התם אי איתא דטעה דלא פש גביה מידי לא הוה
מקני וי"מ דדוקא בשכי"מ שייך למימר אדכורי מדכר שאין דעתו מיושבת עליו אכל בריא לא:

ורב"ר שב"מ בכתובין ובמסורין דמו בו'. האי ככתובין לא הוה ככתובין דלעיל פ' מי שמת (דף קא.) דהתם קאמר שהם ככתובים
וכמסורין כבר דלא צעי קנין אכל הכא לא צעי למימר דדוקא ככתובין וכמסורין אלא אלימו טובא כדברים הכתובים
הלכך היו כאלו אמר כתבו והרצה יפוי כח עשו חכמים בשכיב מרע אפילו לא הוה צדריא כוכי:
דיגיטין (דף יד.) דהולך כוכי בשכיב מרע אפילו לא הוה צדריא כוכי:
המלוה את חבירו בשטר בו' [ע"י יד] עדים גובה מנכסים בני חורין. הכא מנן בהדיא דמלוה על פה לא גבי ממשועבדים
(ג) [מדרבנן] והא דפרש"י פירק הניזקין (גיטין דף נה. ושם) דמזון האשה והבנות גובין מנכסים בני חורין לפי שאין קצובים
אכל היו קצובים היו גובין אע"פ שאין כתובים משום דהוה כמלוה ע"פ ליתא לאגב ריהטא לא עיין בה אלא טעמא דאכילת פירות
(א) [למזון האשה והבנות דגבי אס' היו קצובים אפילו אין כתובים משום דקלא אית להו] והקשה ה"ר יעקב מקורב"ל אס' כן היאך
נשבעין במודה מקלת הטענה והא אין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות ואומר רבי כגון שמחל שעבודו א"נ בזליכא עדים דהא
דשעבודא דאורייתא היינו על פי עדים אכל על פי עצמו לא וצפריך קמא דבבא מניעא (דף ד. ושם) הארכתא יותר מנכאן: